

# Yeni YOL

Qəzet 17 iyun 2015-ci il tarixindən nəşr olunur.

15 OKTYABR 2021-Cİ İL №019(142)

Səh. 2

**“PİS ŞEYLƏRDƏN” YAZMAQ VƏ YA  
“YAXŞI ŞEYLƏRDƏN” HEÇ YAZMAMAQ -  
AZƏR MUSAOĞLU YAZIR**

Səh. 3

**İNSANLIĞI ƏHATƏ EDƏN  
BİR HƏYAT NÜMUNƏSİ  
HACI BƏKİROĞLU YAZIR**

Səh. 4

**MÜƏLLİMLƏRİN  
ƏMƏKHAQQI 100 LARİ ARTIR**

Səh. 5

**QOCALAR EVİNƏ QƏBUL QAYDALARI -  
İBRAHİMXƏLİL YAZIR**

Səh. 5

**KASIB AİLƏDƏ DOĞULDUĞUMUZ ÜÇÜN  
ŞANSLIYIQ -  
VÜQAR VƏKİLOĞLU YAZIR**

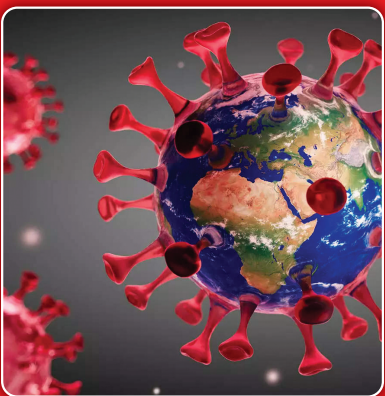
Səh. 6

**NİDERLAND – PƏRDƏ ARXASINDAKI  
GERÇƏKLƏR -  
AFİQ MUXTAROĞLU YAZIR**

Səh. 7

**“QƏDİM TİFLİSİN ƏDƏBİ BOHEMASI” -  
MİRZƏ MƏMMƏDOĞLUNUN TƏRCÜMƏSİNDƏ**

## GÜRCÜSTANDA KORONAVİRUSDAN ÖLƏNLƏRİN SAYI 9 MİNİ ÖTÜB



ölənlərin sayı 9 396 nəfərə çatıb. Bu haqda hökumətin xüsusi yaratdığı [www.stopcov.ge](http://www.stopcov.ge) saytında qeyd edilib.

Məlumatda ölkədə koronavirusa yoluxanların ümumi sayı 652 677 nəfər, sağalanların sayı isə 608 861 nəfər olaraq göstərilib.

Oktyabrın 15-nə kimi ölkədə 1 899 938 nəfər COVID-19 əleyhinə peyvənd olunub.

Ölkə üzrə karantin rejimində 64 nəfər, stasionar nəzarətdə 5 153 nəfər, COVID mehmanxanalarda olan şəxslərin sayı 907 nəfər olaraq göstərilib.

Oktyabrın 15-nə olan son məlumata əsasən, Gürcüstanda koronavirusdan

## BATUMİDƏ BAŞ VERMİŞ FACİƏ İLƏ BAĞLI MATƏM ELAN OLUNUB

Oktyabrın 11-i ölkədə Batumidə baş vermiş faciə ilə bağlı matəm günü elan edilib. Hadisə zamanı həlak olanların xatirəsinə ehtiram əlaməti olaraq dövlət binalarında bayraqlar endirilib.

Qeyd edək ki, oktyabrın 8-də Batumidə yeddimərtəbəli yaşayış binasında bir blokda baş vermiş uçqun nəticəsində 3-ü uşaq olmaqla 9 nəfər dünyasını dəyişib.

Hadisə ilə əlaqədar Tbilisidə oktyabrın 24-nə təyin olunmuş “Tbilisoba” şəhər bayramı da ləğv olunub. Məhdud formatda keçirilməsi planlaşdırılan təd-



bir üçün ayrılmış vəsait Batumidə ölən və xəsarət alanların ailələrinə yardım fonduna köçürüləcək.

## TÜRKİYƏ SƏFİRİ: TÜRKİYƏ-AZƏRBAYCAN-GÜRCÜSTAN BİRGƏ TƏLİMİ KİMƏSƏ QARŞI YÖNƏLMƏYİB



“Tbilisidə keçirilmiş Türkiyə-Azərbaycan-Gürcüstan birgə təlimi kiməsə qarşı yönəlməyib”. Bunu Türkiyənin

Gürcüstandakı səfiri Fatma Ceren Yazqan Birinci kanalın efirində yayımlanan “Müstəqil baxış” proqramına müsahibəsində deyib.

Onun sözlərinə görə, neft kəmərləri və nəqliyyat dəhlizlərinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə yönəldilən təlimin məqsədi qarşılıqlı əlaqələrin yüksəldilməsindən ibarət olub.

Səfir həmçinin bildirib ki, bölgədə eskalasiyadan fayda görəcək qüvvə yoxdur: “Bizim kimi region dövlətlərinə eskalasiyadan yalnız ziyan dəyə bilər. İran da bu regionun bir hissəsidir. Buna görə də ümumi maraqlar tapmaq lazımdır”.

## GÜRCÜSTAN UKRAYNAYA YENİ SƏFİR TƏYİN EDİB

Giorgi Zakaraşvili Gürcüstanın Ukraynada yeni səfiri təyin olunub. Bu barədə Gürcüstanın Xarici İşlər Nazirliyindən bildirilib.

G.Zakaraşvili 2004-cü ildən diplomatik xidmətdə müxtəlif vəzifələri tutub.

O, yeni vəzifədə Teymuraz Şaraşenidzeni əvəzləyib.

Qeyd edək ki, T.Şaraşenidze 2019-cu ilin sentyabrından Gürcüstanın Ukraynadakı səfiri olub.





## “PİS ŞEYLƏRDƏN” YAZMAQ VƏ YA “YAXŞI ŞEYLƏRDƏN” HEÇ YAZMAMAQ

Azər MUSAOĞLU

azermusaoghlu@gmail.com

Deyir “niyə həmişə pis şeylərdən yazırsınız, yaxşı şeylərdən heç yazmırsınız” və niyə özünün daltonik baxışları ilə “pis şeylərdən” yazanları və “yaxşı şeylərdən” yazmayanları müxalifətçi görür, özü də lap siyasiləşmişindən. Yəni əgər sən qatığa qara yox, ağ deyirsənsə; əgər sən düzü düz, əyrini əyri görürsənsə; əgər sən əyri otursan da düz danışmaq istəyirsənsə... olursan müxalifətçi, özü də niyə hakimiyyətə, niyə iqtidara, niyə məhz birbaşa hakim partiya qarşı müxalifətçi. Yəni sən yazırsansa ki, payız-qış günümüz qaradır, yollarımızın palçıqından uşaqlar məktəbə gedə bilmirlər və ya əkinimizi suvarmaq üçün arxımız yoxdur; içməli suyumuz gəlmir; işğımız hər gün söndürülür; un yenə bahalaşdı; parkda oturmaq üçün yer yoxdur; yerli istehsal olan tualet kağızları çox keyfiyyətsizdir və sair və ilaxır, sən niyə avtomatik dönüb olursan müxalifətçi. Elə bil hansısa bir siyasi partiyanın üzvüsən, yaxud özün siyasi partiya yaradıb bunlarla siyasi mübarizəyə qatılmışan. Ay maşallah!

İndi sizin dediyiniz bu “yaxşı şeylərdən” yazsaq, “pis şeylərə” üç meymunluq edərək göz yumsaq, qulaq tıxasaq, ağız qapasaq nə dəyişəcək, cənablar?.. Bütün problemlər həllini tapacaqmı? Özünə hörmət edən “siyasətçi” məişət səviyyəsində olan problemlərin dilə gətirilməsindən bu qədər qorxarmı heç?!

Axı, əgər yağış yağanda səkilərdən keçmək üçün qayığa ehtiyac olursa; əgər Adəmin dövründən asfalt görməyən yollarda insanlar çamıra batırsa; əgər zibil yeşiklərinin üfunəti bütün şəhəri bürüyürsə; küçə itlərinin çoxluğundan həmin üfunətli yeşiklərə yaxınlaşıb zibil tullamaq həyatını risqə atmağa bərabərsən; xəstəxana və digər xidmət müəssisələrində insanlarla təcrübə dovşanı kimi rəftar edilirsə və sair və ilaxır, bütün bunlara necə kor, kar, lal olasan axı, “yaxşı şeylərin” kölgəsində bütün bunları necə gizlədəsən axı? Hələ mən məişət səviyyəli problemləri misal gətirirəm, *insan haqları, söz azadlığı, demokratiya* kimi ali söz birləşmələrini ki yazmıram.

Çe Qevaranın ki olmasın, “*ac insanların qarnını doyuranda mənə qəhrəman, bunların niyə ac olduğunu soruşanda isə kommunist deyirlər*”. Burada “kommunis” sözünü “müxalifətçi” sözü ilə əvəz edərək fikrimi Argentinəli inqilabçının sözləri ilə aydın çatdırmış olaram: *ac insanların qarnını doyuranda mənə qəhrəman, bunların niyə ac olduğunu soruşanda isə müxalifətçi deyirlər*.

Yəni, cənablar, qəhrəman olmaq üçün, medal, mükafat, ad, vəzifə almaq üçün, qohumlarımızı işə düzəltmək üçün mütləq tərifiyəməliyik, hər şeyə sizin tünd eynəklərinizdən baxmalıyıq, qatığa qara deməliyik ki, “yaxşı şeylərdən” yazmış olaq, eləmi?..

Ümumiyyətlə, “yaxşı şeylər” deyəndə nəyi nəzərdə tutursunuz? Axı bu “yaxşı şeylər” yaxşı şeylər olmamışdan qabaq “pis şeylər” kimi tənqid olunurdu, məhz “pis şeylərin” tənqidi, müzakirəsi, qınağı nəticəsində “pis şeylər” “yaxşı şeylərə” çevrilir. O da, əgər tənqiddən sağlam nəticə çıxarılsa. Diliniz doluşdu deyəsən. Lap yanıltmaca oxşadı. Axı güzgüyə baxaraq özünü güzgüdə çəki-düzən verirsiniz, cənablar. Durub güzgüyə deyə bilərsiniz ki, saçlarımı darımadam, əyin-başımı düzəltmədən mənə “yaxşı şey” olaraq göstər. Düzü, sizdən onu da gözləmək olar.

Ümumiyyətlə, bizim tənqiddə dözümlümüz yoxdur, həqiqətdən, düz sözdən zəndeyi-zəhləməz gedir. Hey tərif eşitmək, tərif oxumaq istəyirik. Yüz tərif yaz – olursan yaxşı oğlan, patriot, millətini sevən, nümunəvi vətəndaş; bir tənqid yaz – olursan müxalifətçi, vətən xaini, xalq düşməni, az qalır pasportunu ictimai şəkildə yandıraraq vətəndaşlıqdan-zaddan çıxaralar. Amma və lakin, həqiqət Rusiyadan böyükdür (*L. Tolstoy*).

Siyasətçilər kimi uzun-uzadı tautologiyaya yol vermək istəmirəm, “niyə həmişə pis şeylərdən yazırsınız, yaxşı şeylərdən heç yazmırsınız” deyənlərə dahi Mirzə Ələkbər Sabirin “Nə yazım?” şeirini gecə-gündüz təkrar-təkrar oxumalarını məsləhət görürəm. Tənbəllər üçünsə şeirin bir bəndini burada tirajlayıram:

“Şairəm, çünki vəzifəm budur aşar yazım,  
Gördüyüm nikü bədi eyləyim izhar, yazım,  
Günü parlaq, gündüzü ağ, gecəni tar yazım,  
Pisi pis, əyrini əyri, düzü həmvar yazım,  
Niyə bəs boylə bərdərsən, a qare, gözünü.  
Yoxsa bu ayınədə əyri görürsən özünü...”

## SON İKİ İLDƏ GÜRCÜSTANDA 4 AZƏRBAYCANDILLI MƏKTƏB BAĞLANIB

Hazırda Gürcüstanda 116 azərbaycandilli və Azərbaycan bölməsinin olduğu məktəb fəaliyyət göstərir.

Bu barədə Gürcüstanın Təhsil və Elm Nazirliyinin Təhsilin İdarəetmə Departamenti üzrə İnformasiya Sistemi Mərkəzindən bildirilib.

Tədrisin Azərbaycan dilində aparıldığı orta təhsil müəssisələrinin 104-ü Kverno Kartli, 9-u Kaxeti bölgəsi, 3-ü isə Tbilisidə yerləşir.

İllik müqayisədə say baxımından 3 məktəb azalıb. Belə ki, ötən il ölkədə 119 azərbaycandilli məktəb olub.

Son iki ilin göstəricilərinə nəzər salanda məlum olur ki, bu dövrdə ölkədə 4 azərbaycandilli məktəbin fəaliyyəti dayandırılıb.

2020-2021-ci tədris ilində azərbaycandilli ictimai məktəblərdə 25 312



şagird təhsil alıb ki, bu da illik müqayisədə 356 nəfər çoxdur. Ən çox şagird (1 272 nəfər) Saqareco bələdiyyəsinin Yormuğanlı kənd məktəbində təhsil alıb. Ən az şagirdi olan məktəblər isə Tetrtskaro bələdiyyəsinin Samqereti və Marneuli rayonunun Ağqula kəndlərindədir. Bu təhsil ocaqlarının hər birində 3 şagird olub.

Mənbə: report.az

## PEYVƏND ÜÇÜN YAŞ HƏDDİ 12-YƏ ENDİRİLİB



Oktyabrın 11-dən etibarən Gürcüstanda peyvənd üçün yaş həddi 12-yə endirilib.

Koronavirus əleyhinə vaksin 12 yaşdan 15 yaşadək olan və xroniki xəstəliklərdən əziyyət çəkən uşaqlara da vurulacaq.

Peyvəndlənmədə yalnız “Pfizer” vaksini tətbiq olunacaq.

Qeyd edək ki, indiyədək Gürcüstanda vaksinasıya üçün aşağı yaş həddi 16 idi.

## VAKSİNİN 3-CÜ DOZASININ TƏTBIQI TƏSDİQLƏNİB

Gürcüstanda koronavirus əleyhinə vaksinasıya prosesində üçüncü dozanın (“buster” doza) tətbiqi təsdiqlənib. Bu barədə ölkənin səhiyyə nazirinin müavini Tamar Qabunia bildirib.

Onun sözlərinə görə, “buster” doza yaşı 50-dən yuxarı olan, yüksək riskli peşələrdə çalışan və xroniki xəstəlikləri olan şəxslərə vurulacaq.

Nazir müavini qeyd edib ki, üçüncü



doza ilə vaksinasıya ikinci dozanın qəbulundan altı ay sonra mümkün olacaq.

## MARNEULİDƏ MƏCBURİ KÖÇKÜNLƏR ÜÇÜN YENİ EVLƏR TİKİLİB



Marneuli rayonunda məcburi köçkünlər üçün kənd tipli qəsəbə

inşa olunub. Müasir standartlara cavab verən 31 yaşayış evindən ibarət qəsəbəyə illərdir yararsız binalarda yaşayan məcburi köçkün ailələri köçürülüb.

Layihənin reallaşdırılması Gürcüstan və Almaniya hökumətlərinin birgə uğurlu əməkdaşlığı sayəsində 10 milyon avro həcmində grant çərçivəsində mümkün olub.

Qəsəbə yaxınlığında uşaq bağçasının tikintisi də nəzərdə tutulub.

## GÜRCÜSTAN VƏ TÜRKİYƏ HƏRBİ ƏMƏKDAŞLIĞI MÜZAKİRƏ EDİB

Gürcüstanın Baş naziri İrakli Qaribaşvili ölkədə səfərdə olan Türkiyənin milli müdafiə naziri Hulusi Akarla görüşüb. Bu barədə Gürcüstanın hökumət administrasiyasının mətbuat xidmətindən bildirilib.

İki ölkə arasında müdafiə sahəsində əməkdaşlıq və regionda təhlükəsizliyə təhdidlər görüşün əsas müzakirə mövzularından olub.

Tərəflər Gürcüstan və Türkiyə arasında strateji tərəfdaşlığı və sıx ikitərəfli əlaqələri vurğulayıblar. Qeyd olunub ki, onilliklər ərzində Türkiyənin Gürcüstana praktiki dəstəyi ölkənin Müdafiə Qüvvələrinin inkişafında xüsusi rol oynayıb. Müdafiə mexanizmlərinin gücləndirilməsində və təhdidlərin qarşısının alınmasında çoxmillətli birgə hərbi təlimlərin roluna, bu işdə müttəfiqlərin və dostların fəal iştirakının əhəmiyyətinə diqqət yetirilib.

Baş nazir Türkiyənin Gürcüstanın suv-



erenliyinə, ərazi bütövlüyünə və NATO-ya üzvlüyünə davamlı dəstəyinə görə təşəkkür edib.

Görüşdə bölgədəki vəziyyət və təhlükəsizlik məsələləri də nəzərdən keçirilib. Qeyd olunub ki, Gürcüstan tərəfi münəfiqlərin yalnız beynəlxalq hüququn əsas prinsip və normalarına uyğun olaraq, beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlər daxilində həll edilməsini alqışlayır və bu yolun alternativini mövcud deyil.

## İNSANLIĞI ƏHATƏ EDƏN BİR HƏYAT NÜMUNƏSİ



Hacı BƏKİROĞLU  
hacihaciyev@hotmail.com

Tarixdə bir çox şəxsiyyətlər vardır ki, onlar heç zaman unudulmur. Onlar xalq üçün, vətən üçün, insanlıq üçün gördükləri müstəsna xidmətlərlə könnüllərdə daim yaşayıb, yaşayır və yaşayacaqlar. Bu şəxsiyyətlərin ən başında isə 1400 ildən artıq öncə yaşamış şəxsiyyət, lider, dahi olan Həzrət Məhəmməd Mustafa gəlir (s.ə.s.). Bu günlərdə də İslam aləmində O mübarək insanın doğum günü qeyd edilməkdədir. Bəzi insanlar bəs İslamda doğum gününü qeyd etmək doğru görünür deyə bilərlər. Ancaq iki cahən sultanını daha yaxşı tanımaq və tanımaq üçün gözəl bir fürsət olan bu anı dəyərləndirmək lazımdır. Həzrət Məhəmməd (s.ə.s.) gözəl bir ailə başçısı, örnək bir lider, bacarıqlı bir dövlət başçısı, sadıq bir dost, vəfalı bir yoldaş idi. Onun xüsusiyyətlərini saymaq bitirmək olmaz.

Həzrət Məhəmməd (s.ə.s.) uşaqlığından başlayaraq yanlış yollardan uzaq olmuş, ağılı və fərasəti ilə hər zaman seçilmişdir. Gəncliyində hər kəsin etibarını qazanmış, düzgünlükdən ayrılmamış, doğru sözlülüüyü və etibarlılığıyla Qureyşlilər arasında möhtərəmlik qazanmışdır. Bunun üçün də etibarlılığı ilə Muhəmmədül Əmin (Etibarlı Məhəmməd) ləqəbini almışdır. Bu baxımdan istər gəncliyində olsun, istərsə də peyğəmbərliyi dövründə olsun onunla ədavət aparan, düşmənçilik edənlər belə ən dəyərli əşyalarını ona əmanət edərtilər. Gənclik illərində Kəbənin təmirindən sonra Həcərül-Əsvəd daşının yerinə yerləşdirilməsi üçün Məkkənin öndə gələn şəxsləri bir ortaq yol tapa bilmədikləri zaman belə o mübarək insan bu məsələni zəkası ilə həll etmiş, kimsənin qəlbini qırılmasına, münəfiqə çıxmasına imkan verməmişdir.

Ticarət işləriylə məşğul olan, Qureyşin hörmətli və zəngin xanımlarından olan Hz. Xədicənin yanında işə başlamış, bir dövr sonra onunla evlənmişdir. Onun dürüstlüyünə, sadıqlığına heyran qalan Xədicə bu evliliyə razı olmuşdur. Məhz bu evlilikdən də Qasım, Zeynəb, Ruqiyyə, Ümmü Gülsüm, Fatimə, Abdullah və İbrahim dünyaya gəlmişdir.

Həzrət Məhəmməd (s.ə.s.) gənclik illərində bütərə ibadət etməz, Hira mağarasına çəkilər, onu yaradan uca bir varlığın olduğunu düşünür və dua edərdi. 40 yaşına gəldikdə də bu yerdə Cəbrayılə görüşmüş və peyğəmbərliyi başlamışdır.

Bundan sonra Allahın dinini təbliğ etməyə, insanları qurtuluşa çağırmağa başladı. Bu dürüstlüyü, vəfalılığını görənələr onun izi ilə getməyə razılıq verdilər.

Bundan sonra edilən əziyyətlərin sayı artsa da, bu mübarizə bir çox insanın düşünməsinə və İslama gəlməsinə daha çox köməkçi oldu. Daha sonra Mədinəyə edilən hicrətlə İslamiyyət daha da genişləndi, möhkəmləndi. Təbii ki, Həzrət Məhəmmədin (s.ə.s.) üstün əxlaqı, nümunəvi davranışları insanların qəlbində daha geniş yer aldı. O, hər zaman ona beyət edən ümmətini düşündü, onların dünya və axirət qurtuluşları üçün çalışdı.

63 illik həyatında hər zaman Allahın dinini yaymağa və bu dinin mənsublarına xidmət etməyə çalışdı. Aradan 1400 ildən çox zaman keçməsinə baxmayaraq onun üstün əxlaqı hələ də öyrənilməyə, sünnəsi tətbil edilməyə davam edir. Onun həyatı haqqında nə qədər yazsaq da, bəhs etsək də yenə də tam haqqıyla anlatmaq olmur. Onun əxlaqı isə Hz. Aişənin təbirincə desək, bir Quran idi. Quran isə uca Allahın kəlamıdır. Həzrət Məhəmmədin (s.ə.s.) bir hədisində isə "Məni Rəbbim tərbiyə etdi, O nə gözəl tərbiyə edəndir" (Suyuti, c. sağır, c.1, s.12) buyurmaqdadır. Allah-Təala Qurani-Kərimdə isə "Həqiqətən, sən uca bir əxlaq sahibisən" (Qələm, 68/4) buyurmaqdadır.

Bəli, əziz oxucu, bu gün İslam dini əleyhinə bir çox mübarizələr aparılsa da Həzrət Məhəmmədin (s.ə.s.) həyatını oxuyan, Onunla tanış olan başa düşür ki, gözəl həyat yalnız Allahın çağırışında və Onun Peyğəmbərinin yolundadır. Bu gün insanlığı öz mənfəəti üçün istifadə etmək istəyənlər isə demokratiya, azadlıq bəhanələri ilə insanları azdırmağa çalışırlar.

Yazıləs kəlmələr, deyiləsi sözlər çoxdur, ancaq bunları kiçik bir yazıda toplamaq olmur.

Mövlud bayramınız indidən mübarək olsun! Görüşmək ümidi ilə...

## MÜDAFİƏ NAZİRİ: GÜRCÜSTAN-AZƏRBAYCAN VƏ TÜRKİYƏ DOSTLUĞU DAVAM EDƏCƏK



edəcək". Bunu Gürcüstanın müdafiə naziri Cuanşer Burçuladze deyib.

Onun sözlərinə görə, koronavirus pandemiyasına baxmayaraq, türkiyəli və azərbaycanlı hərbiçilər Gürcüstanda keçirilən "Noble partner" və "Agile Spirit" təlimlərində iştirak ediblər.

C.Burçuladze Azərbaycanın və Türkiyənin müdafiə nazirləri – general polkovnik Zakir Həsənov və Hulusi Akara ikitərəfli və üçtərəfli məhsuldar görüşlərə görə minnətdarlığını bildirib.

“Gürcüstan, Azərbaycan və Türkiyə arasında dostluq və qarşılıqlı dəstək gələcəkdə də davam

## AZƏRBAYCAN-GÜRCÜSTAN-TÜRKİYƏ BİRGƏ GÖMRÜK KOMİTƏSİNİN FƏALİYYƏT İSTİQAMƏTLƏRİ AÇIQLANIB

Gürcüstan, Azərbaycan və Türkiyə arasında Gömrük Məsələləri üzrə Üçtərəfli Komitənin yaradılması gömrük sahəsində üç ölkə arasında operativ qarşılıqlı fəaliyyətin yüksək səviyyədə əlaqələndirilməsi və gündəlikdə duran aktual məsələlər üçün səmərəli platforma olacaq". Bunu Gürcüstan Maliyyə Nazirliyinin Gəlirlər Xidmətinin rəbəri Levan Kakava deyib.

Onun sözlərinə görə, komitənin yaradılması barədə sənədin imzalanması ilə üç ölkənin gömrük idarələri arasında müxtəlif vacib istiqamətlərin daxil olduğu uğurlu əməkdaşlıq modeli yaradılıb.

Protokolu presedenti olmayan sənəd adlandırılan L.Kakava bildirib ki, ən yeni əməkdaşlıq platforması bölgədə birgə layihələrin həyata keçirilməsi, leqal iqtisadi ticarətin inkişafı və nəqliyyat dəhlizinin potensialından istifadə üçün yeni alətlərin yaradılmasına kömək edəcək.



"Azərbaycan Respublikası Hökuməti, Türkiyə Respublikası Hökuməti və Gürcüstan Hökuməti arasında Gömrük Məsələləri üzrə Üçtərəfli Komitənin yaradılması haqqında Protokol" oktyabrın 9-da İzmirdə imzalanıb.

## MÜƏLLİMLƏRİN ƏMƏKHAQQI 100 LARI ARTIR



**2**022-ci ilin dövlət büdcəsinin ilkin layihəsinə əsasən, statusu olan müəllimlərin maaş əlavəsi-

nin 2022-ci ilin yanvarından 100 lari artırılması nəzərdə tutulur. Bunun üçün 79,4 milyon lari məbləğ müəyyən edilib.

Büdcə layihəsinə əsasən, məktəblərin maliyyəsi 975 milyon lari olacaq. Bu isə ötən illə müqayisədə 79,4 milyon lari artıq olacaq. Ümumi təhsilin maliyyələşdirilməsi üçün 1 145.0 milyon lari müəyyən edilib.

Təhsil və Elm Nazirliyinin maliyyəsi 2022-ci ildə 1, 637.5 milyon lari müəyyən edilib. Bu isə 2021-ci ilin təsdiqlənmiş təyinatından 112,7 milyon lari çoxdur.

## MÜƏLLİMLƏRİN BİR QISMI ÜÇÜN PCR TESTİ ÖDƏNİŞLİ OLUB

**H**ökumətin yeni qərarına əsasən, oktyabrın 1-dən etibarən müəllimlərin bir qismi üçün PCR testi ödənişlidir.

Koronavirus infeksiyasına görə məcburi testdən keçməli olan şəxslərin siyahısını və testin aparılma qaydasını tənzimləyən sərəncamda qeyd olunub ki, COVID-19-a qarşı iki doza ilə peyvənd olunmuş müəllimlər dövlətin maliyyələşdirməsi ilə iki həftədə bir dəfə PCR testdən keçəcəklər.

Dövlət həmçinin bir doza ilə peyvənd olunmuş və ya ümumiyyətlə peyvənd olunmamış müəllimlər üçün sürətli testdən keçmək xidmətini də maliyyələşdirir. On-



lar həftədə bir dəfə sürətli test verməli olacaqlar.

Qeyd edək ki, peyvənd olunmamış müəllimlər üçün PCR testinin pullu ola biləcəyi barədə hələ avqust ayından danışılırdı.

## MÜƏLLİM OLMAQ İSTƏYƏN 18 320 NƏFƏRDƏN YALNIZ 4 488 NƏFƏRİ İMTAHANI VERƏ BİLİB

**2**021-ci ilin müəllim kompetensiyası imtahanlarının nəticələri ilə bağlı müxtəlif fikirlər səsləndirilib. Aplikantların bir qismi konkret fənlərdə imtahanları həddindən artıq çətin hesab edir. Bir qismi üçüncü əksinə, olduqca asan imtahan idi. Ancaq imtahani verə və verməyə bilənlərin sayları barədə məlumat indiyə qədər geniş ictimaiyyətə məlum deyildi.

İmtahanların nəticələri həqiqətən də ürəkəçən deyil. 18 320 müəllim olmaq istəyən şəxsdən yalnız 4 488-i imtahani verə bilib.

Milli Qiymətləndirmə və İmtahanlar Mərkəzinin "etaloni.ge"-yə verdiyi məlumata əsasən, müəllim imtahanına ümumilikdə 28 767 müəllim qeydiyyatdan keçib, onlardan yalnız 23 946 nəfəri imtahana qatılıb.

1 731 nəfər xüsusi müəllim imtahanına qeydiyyatdan keçib, onlardan 1 650 nəfəri imtahanda iştirak edib. İmtahani isə 908 aplikant uğurla verib.

Müəllim olmaq istəyənlərdən 18 320



nəfər imtahana qeydiyyatdan keçib, 15 364 nəfər isə imtahanda iştirak edib. Minimal kompetensiya həddini isə 4 488 nəfər aşdı. Milli İmtahanlar Mərkəzinin təcrübəçi müəllimlərlə bağlı məlumatı yoxdur.

Xatırladaq ki, təcrübəçi müəllimlərin imtahanda 1, 4, 7 və 10 bal toplamaq imkanı var idi.

Qeyd etmək lazımdır ki, imtahanın ilkin balına görə 3 356 aplikant şikayət edib. Buradan 1 136 nəfərin balı artıb, 39-nun isə azalıb. Aplikant üçün artırılmış ən yüksək bal 11, maksimum azaldılan bal isə 4-dür.

## MÜƏLLİM 30 SAATDAN ARTIQA DƏRSƏ GÖRƏ ƏMƏKHAQQI ALA BİLƏRMI?



**B**ildiyimiz kimi, müəllimlərin əməkhaqqı dərslər saatından asılıdır. Buna görə də müəllimlər əməkhaqlarının artırılması məqsədi ilə daha çox işləməyə çalışırlar. Bilirsiniz ki, qrafikdən artıq dərslər həftədə 19, yaxud daha artıq saati nəzərdə tutur. Qanuna əsasən, pedaqoqlara maksimum 25 saata görə maaş ödənilir.

Bəs hansı hallarda 30 saatdan artıq dərslər görə əməkhaqqı və nə zaman ikiqat əlavə verilir?

Əgər siz iki müxtəlif məktəbdə dərslər deyirsinizsə dərslər saatlarına görə əməkhaqqı almağınız məhdudlaşdırılmayacaq.

Məsələn, bir məktəbdə tam qrafiklə – 18 saat, digər məktəbdə isə 15 saat işləyə bilərsiniz. Belə hallarda maaşınızı saatlara uyğun olaraq alacaqsınız və ikiqat əlavə veriləcək. Həftədə 15 saat gündə 3 dərslər, həftədə 18 saat isə gündə 3-4 saat dərslər deməkdir. Sizin ağır qrafikiniz təhsilin keyfiyyətinə mənfi təsir göstərməsinə deyərək, yaxşı olar ki, dərsləri müxtəlif növbələrdə keçəsiniz. Belə halda istirahət də edə biləcəksiniz.

Xatırladaq ki, müəllimlər saat qrafikindən başqa təhsil, iş təcrübəsi və iş spesifikasiyasına əsasən də əməkhaqqı alırlar. Sınıf rəhbəri əlavə maaş da alır.

**Statuslara görə isə əlavələr belədir:**

- Baş müəllim üçün 570 lari müəyyən edilib;
- Aparıcı müəllim üçün 950 lari müəyyən edilib;
- Mentor statusu olan müəllim üçün 1250 lari müəyyən edilib.

Status əlavəsini tam almaq üçün müəllimin həftədə minimum 15 saat, ibtidai sinif müəlliminin tam əlavəni alması üçün isə 13 saat dərslər deməsi kifayətdir.

## 12-Cİ SINIF LƏĞV OLUNUR? – TƏHSİL NAZİRLİYİ BU SUALA CAVAB VERDİ



**2**023-cü ildən 12-ci sinif ləğv olunacaq. Bu isə o deməkdir ki, 11-ci, 12-ci sinif şagirdləri məktəbi eyni vaxtda bitirəcəklər. Bu barədə məlumat 12-ci sinif üçün dərslərlərin qıflaşdırılmadan keçə bilməməsi haqqında məlumatın verilməsindən sonra yayımlanıb.

Bu qərarın bizi hara aparacağını təsəvvür edin – Boloniya müqaviləsi ləğv olunacaq. Bu isə o deməkdir ki, heç bir Avropa ölkəsi Gürcüstanda verilmiş attestatı

tanımayacaq. 11-ci və 12-ci sinif şagirdlərinin eyni zamanda məzun olması ali təhsil müəssisələrinə də problem yaradacaq – universitetlər ya əlavə yerlər artırmalı, ya da barieri yüksəltməli olacaqlar. Ali təhsil müəssisələrinin mövcud resurslarla bu qədər məzunu nə dərəcədə qəbul edə biləcəyi də sual altındadır. Bu qədər tələb yaranarsa repetitorlar xidmətlərinin qiymətini elə artıracaqlar ki, imkansız ailələr, yəqin ki, bunun öhdəsindən gələ bilməyəcəklər. Bir sözlə, bu qərar təhsil sistemində yalnız keçid deyil, həm də xaos yaradacaq. Bunun qaydaya salınmasına isə (əgər qaydaya düşərsə) illər lazım olacaq.

Təbii ki, məsələni Təhsil və Elm Nazirliyindən aydınlaşdırmaq bu haqda yazmazdıq da. Nazirliyin verdiyi cavaba əsasən isə, **12-ci sinif ləğv olunması barədə məlumat yalandır və belə bir şey planlaşdırılmır!**

## MİLLİ MÜƏLLİM MÜKAFATININ QALIBI ELAN EDİLİB

**O**ktabrın 5-i – Beynəlxalq Müəllimlər Günü 2021-ci ilin Milli Müəllim Mükafatının qalibi elan edilib. 10 000 larinə **Xatuna Razmadze** qazanıb. X.Razmadze Tbilisi Müqəddəs Giorgi adına Beynəlxalq Məktəbin riyaziyyat müəllimidir.

Xatırladaq ki, Milli Müəllim Mükafatı Təhsil Koalisiyası, Müəllimlərin Peşəkar İnkişafı üzrə Milli Mərkəz və Təhsil və Elm Nazirliyi arasında bağlanmış memorandum əsasında 2017-ci ilin 13 may tarixində təsis olunub. Gürcüstan qeyd olunan təşəbbüsü artıq beşinci dəfədir həyata keçirir və bu təşəbbüs müəllimlərin təşviqinə istiqamətlənmiş global kampaniyanın – "The Global Teacher Prize"-in bir hissəsidir.

Müsabiqənin baş sponsoru "Qudavdze-Patarkatsivili" Fondu,

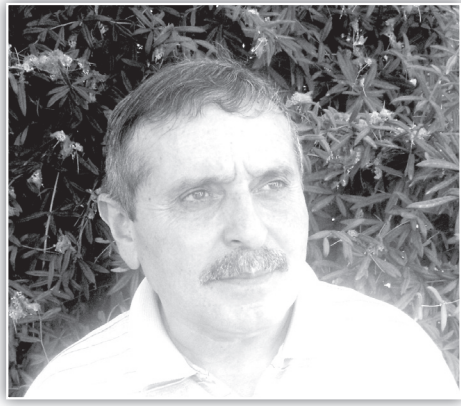


dəstəkçiləri isə İlia Dövlət Universiteti, Məsləhət və Təlim Mərkəzi (etc), "Liberti" Bank, "İmedi" teleşirkəti, İctimai televiziya və 4MEDIA marketing şirkətidir.

*Səhifədəki məlumatlar "etaloni.ge" saytından götürülmüşdür.*

Gürcü dilindən tərcümə etdi:

**Aynurə ƏLİYEVƏ**



## QOCALAR EVİNƏ QƏBUL QAYDALARI

**B**u ilki Beynəlxalq Ahıllar Günü Gürcüstanda bələdiyyə seçkiləri və Covid – 19 dalğaları fonunda keçdi. Mənə gəlincə, bu fon, necə deyirlər, beynəlxalq hadisələr zəminində baxılacaq fon deyildi. Əksinə, durnalı göylər, durna qatarları fonunda kədər doğuran bir fon idi. Hələ M.Bulqakovun “Nə qədər ki, siyasət mədəniyyətə müxalifdir, yazıçı da siyasətə müxalif olacaq” sitatını bir kənara qoyaq. Çünki qocaların durna qatarını xatırlatması və günlərin bir günü sənəin də bu qatara qoşulacağı qüvvə doğurur. Və qocaların durna qatarından filhəqiqət fərqi də budur ki, durna qatarları qayıdır, qocalar isə... qayıtmır. Bəxtiyar müəllimin şeirində olduğu tək:

*Köçür durna qatarı,  
O, baharda dönəcək.  
Ötən günlər dönəydi  
Durna qatarları tək!*

Amma kədər akkordlarını qızıl payızın, qızılı yarpaqların mənzərəli fonu ilə əvəzləsək yaxşı olmazmı? ...Bəlkə də Beynəlxalq Ahıllar

Gününün 1 oktyabrda qeyd olunması təsadüfə deyil, daha çox zərurətə bağlıdır. Çünki qızıl payıza həmahəng olaraq, qocalar da, qocalıq da insan ömrünün qızıl dövrü hesab olunur. Əbəs yerə demirlər ki, qoca olmağı bacarmaq, qocalığı görmək də bir zəfərdir, bir sənətdir! Başqa sözlə, aqilliyi, müdrikliyi qocalığa bağlayanlar topar-topardır; bu yaşda, bu çağda ümidlər arazbarı azalsa da, aylı gecələrdə axan ulduzlara nisgillə baxmaq vərəq-vərəq vərmiş çevrilsə də! Amma bir var Böyük Süd Yoluna, sonsuz kəhkəşana öz doğma evinin pəncərələrindən baxsan, bir də var sığındığın Qocalar Evinin qarşı yatan dağlara dikilən, sanki çilik-çilik şüşələr üstündə yeriyən solğun işıqlı pəncərələrindən!

Qocalar Evi demiş...  
Heç yadımdan çıxmır.

...İş belə gətirdi ki, günlərin bir günü ezam olduğum Qocalar Evinin düz qanşərində yerləşən səbəttoxuyan köşkünə də dəyməli oldum. Ezamiyyətimin kökündə Qocalar Evinə yerləşdirilən bir qadının uzaq-yaxın qohumlarının bu xanımla apardıqları mülk davasını yerində araşdırmaq dururdu. Çox ibrət götürüləsi mənzərə alınır; çünki ünsiyyətdə olduğum qocaların, demək olar ki, hamısı bu mövzuda yazılmış, ya da nəql olunmuş həmin məşhur pırcanı əzbər bilirdi; bunu dey-

irəm:

*Əfsanəyə görə, bir gün bir oğul arvadının sözü ilə qoca atasını səbətə qoyub meşəyə aparır. Meşənin dərinliklərində atasını səbət qarışıq ağaclarından birinin altına qoyur. Uzaqlaşmaq istəyəndə atası onu səsləyir:*

*– Səbətə də götür. Bir gün oğluna lazım olacaq.*

Yəni... saxla samanı, gələr zamanı.

İndiyəcən mənim sözümlə heç bircə yonqarı, bircə qamqalağı da yerindən tərpədən olmamışdı. Amma elə ki, Qocalar Evidən reportajım qəzetdə nəşr olundu, eşitdim ki, səbəttoxuyan köşkünə şəhərin başqa səmtinə daşıyıb. Bəlkə də qocalar hər gün o kədərli hekayəti xatırlamasınlar deyər.

...Bir var Qocalar Evinə evin, övladın, yaşayış yerin, ailən olmaya-olmaya yerləşdirilsən, bir də var evin, övladların ola-ola. Bu, rəhmətlik babam demiş, artıq İran – Turan mübarizəsi deyil, canım-gözüm, bu, məntiqsiz, mənasız həyata “baş üstə” deməkdir. Yaşayışı **TikTok**a çevirmək anlamı deməkdir! Al – bu da sənə onlayn video paylaşma sosial şəbəkə xidməti!

Qocalar Evidə adama arada-sırada belə gəlir ki, ahıl – “ah”larla yaşayanlara deyilirmiş!

...Dünən həmyaşıdının dəfnindən qayıdan – vaksinasıya olunmuş – qocalardan biri deyirdi ki, ay bala, bir

zamanlar biz tərəflərdə əldən düşmüş atları güllələyirdilər. Gözlərimlə görmüşəm. Bəlkə bizi də elə həmin əldən düşmüş atların ahı-qarğışı tutdu. Kim bilir? Yoxsa bu virus mərət bizi bu yaşda haqlayardımı? Nəvə-nəticələrimizə təhlükə yaradardıqımı? Bizi altmış, ya da yetmiş yaşdan sonra qoca hesab edə bilərdilər. Amma biz başqa cür qiymətləndirirdik, arxamızı hələm-hələm yerə verən deyildik. Çünki rəhmətlik Hüseyn qağaya (xalq şairi Hüseyn Arifi nəzərdə tutur) bir bulaq başında söz vermişdik. Onun sözləri var:

*...İlləri yola salmışam,  
Şeir yazıb saz çalmışam.  
Ömür deyir: – Qocalmışam.  
Ürək deyir: – Yaşa hələ!*

Hələ bizə hörmət eləyənləri demirəm. İndinin özündə də saçlarımızın onları ağ günləri üçün ağartdığımızı düşünənlər az deyil. Hamısını Allah qorusun!..

P.S.

Uzaqdan bir səbətçi keçir. Marağ məna güc gəlir. Sövsq-təbii qaça-qaça gedib çatıram. İçində meyvədir, göy-göyertidir. Rahat oluram.

Ah, bu səbətlər – uzun zənbillər! Arada-sırada adamı elə qorxudur ki! Qorxulu nağılları heç belə bilməzdim...

...Gedim Qocalar Evinə qəbul qaydalarını vərəqləyim bir.

**İBRAHİMXƏLİL**

## KASIB AİLƏDƏ DOĞULDUĞUMUZ ÜÇÜN ŞANSLIYIQ

**D**iqqət etdinizsə, kasıb olduğumuz üçün şanslıyıq demədim. Bəli, ola bilsin ki, kasıb olmaq da şansdır, ancaq davamlı olaraq kasıb qalmaq (və yaxud da ömür boyu) şanslı olmaq demək deyildir. Kasıb ailədə doğulmağın şans olması ondadır ki, özümüzü inkişaf etdirməyimiz üçün önümüzə daha uzun yolumuz var. Yəni kasıb ailədə doğulmağın üstünlüyü ondadır ki, çalışaraq əldə edəcəyimiz çox şey var və əldə edəcəyimiz bu şeylər, onları hər əldə etdiyimizdə bizi xoşbəxt etməyə xidmət edəcək, bizim özümüzə olan inamımızı artıracaq. Varlı ailədə doğulanların isə bu qədər böyük şansları yoxdur.

Kasıb günə (ən aşağı məbləğ götürsək) 20 ləri qazana bildiyi üçün yaşadığı xoşbəxtlik hissini varlı 20 000 ləri xərcləyəndə hiss edə bilmir. Ola bilsin ki, varlı bu bədxərçiliyinə görə yersiz qürur hissi keçirsin, ancaq bu hiss onu dəyərli biri etmir. Mən burada varlı ailədə doğulmuş olanları, yaxud da varlıları pisləmirəm. Əlbəttə, imkanlı insanların da özünü dəyərli hiss etmək üçün böyük şansları var. Məsələn, istəsələr ehtiyacı insanların ehtiyaclarını maddi cəhətdən qarşılıya bilərlər. Beləliklə, onların da özlərini dəyərli hiss etməyə haqları var. Ancaq imkanlı olmayanlar belə düşünməməlidirlər ki, ehtiyacı olanların ehtiyacını qarşılıya

bilmədiyim üçün dəyərsizəm, əksinə, ayda 10 ləri də olsa ehtiyacılar üçün pul ayırsalar bunun özü də böyük işdir.

Hamımıza məlumdur ki, yaşadığımız ölkədə əhalinin əksəriyyəti imkanlı deyildir. Ancaq hamının ehtiyacılar üçün ayıra biləcəyi 10 lərisi var hər halda. Bunun özü belə imkanlı olmayan insanların özlərini dəyərli hiss etmələrinə yetər. Bunu da qeyd etmək lazımdır ki, kasıbla ehtiyacı eyni şey deyil, məncə kasıb az da olsa qazancı olan, birtəhər dolana bilən deməkdir. İnsanın yaşamaq üçün böyük evi ola bilər, ancaq pul cəhətdən az təmin olunmuş olar, yəni kasıb sayılır. Eyni zamanda başqa birinin çalışmaq, pul qazanmaq üçün işi olar və aylıq özünü və ailəsini təmin edə biləcək qədər maaşı olar, ancaq belə insanlara varlı deməsək belə, kasıb da deməyimiz düz olmaz. Belələrinə imkanlı deyər bilərik. Qaldı ki, ehtiyacıya, kənardan kömək olmasa öz ehtiyaclarını qarşılıya bilməyən deməkdir. Yəni xəstə ola bilər, müalicə oluna bilməz; paltar köhnə olar, özünə təzə paltar ala bilməz; evi uçur-sökük ola bilər, evini təmir etdirə bilməz və s. Yəni varlı başqa şeydir, imkanlı başqa, kasıb başqa, ehtiyacı başqa. Nə isə, mövzumuz bu deyil.

Sözüm ondadır ki, kasıb ailədə doğulanlar daha çox pul qazanmaq üçün daha çox

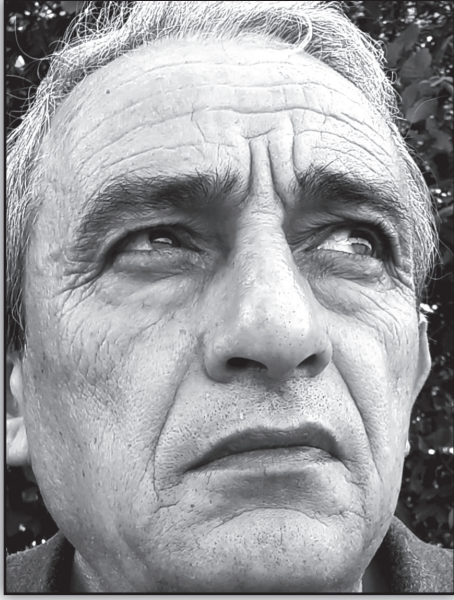
çalışmalıdırlar. Hətta ehtiyacı ailədən çıxan insanlar üçün də şans yaratmaq lazımdır ki, onlar da öz ayaqları üzərində dura bilsinlər. Necə ki deyiblər: *mənə balıq vermə, mənə balıq tutmağı öyrət*. Kasıb ailədə doğulanlar sadəcə pul qazanmaq üçün çalışmamalıdırlar, başqa sahədə də özlərini inkişaf etdirməyə çalışmalıdırlar. Məsələn, təhsil almaq üçün nəşə etməlidirlər. Ali təhsil almaq üçün əvvəlcə maddi imkanları olmaya bilər, bunun da bir çıxış yolu var, o da, həm çalışıb, həm də oxumaqdır. Bu da mümkün olmasa, bir il çalışıb, özünü bərkidib, növbəti il ali təhsil üçün universitetə qəbul ola bilərlər. Çox təəssüf hissi ilə qeyd edirəm ki, birtəhər ali təhsil ocaqlarına qəbul olunan bir çox gəncimiz, valideynlərinin min bir zəhmətlə qazanıb onların təhsil alması üçün ayırdığı pulu kazinolarda qumara qoyub uduzurlar. Halbuki həqiqətən oxuyub ali təhsil almaq istəyən, ancaq ailəsində onu pulla təmin edə biləcək işçi qüvvəsi çatışmayanlar da var. Bir çox gəncimiz, çox təəssüf ki, bu şansdan məhrumdur.

Ümumiyyətlə, qumar vasitəsi ilə varlanmağa çalışanları anlama bilmirəm, onlar öz qüsurlu eqosunumu doyurmağa, yoxsa bu yolla həqiqətən böyük məbləğdə pul əldə etməyəmi çalışırlar? Hətta uduzsa belə, qumara böyük məbləğdə pul qoyub bununla



kişilik nümayiş etdirənlər də var. Bunun bir adı var, o da, kişilik deyil, xəstəlikdir. Bu insanlar bircə onu düşünməlidirlər, qumara qoyulan bu böyük məbləğdəki pullarla nə qədər gənclərimizin təhsil almalarına kömək etmək olar. Onlar bunu da bilməlidirlər ki, bu yolla öz eqolarını daha yaxşı doyura bilərlər. Kasıb ailədə doğulanlardan da qumar vasitəsi ilə böyük məbləğdə pul udmaq istəyənlər var. Hətta bu pulu udsalar belə özlərinə olan inamlarını bu yolla gücləndirə bilməzlər. İnsan yalnız öz zəhməti ilə çalışıb qazandığı pulla özünə olan inamını gücləndirə bilər. Kasıb ailədən çıxıb çalışıb ali təhsil alanlar, çalışıb varlananlar şanslıdırlar. Ehtiyacı ailədən çıxıb çalışıb ali təhsil alanlar, hətta sonra imkanlılar sırasına daxil olanlar, daha da çalışıb varlananlar isə ən şanslı insanlardır. Ancaq bu insanlar da öz keçmişini unutmayaraq ehtiyacı insanlar üçün əllərindən gələni etməlidirlər. Beləliklə, həm insanlar inkişaf edər, həm də cəmiyyət.

**Vüqar VƏKİLOĞLU**



(əvvəli ötən sayda)

Uşaqlıqda qonşu kəndə – Voyovkaya (Novo Ulyanovka), indiki Vaxtanqisiyə gedib birini üç qəpikdən aldığımız rəngarəng çiçəkləri bütün parlaqlığı ilə xatırlayıram. Azərbaycanla həmsərhəd olan bu kənd həmin dövrdə daha beynəlmiləl, etnik baxımdan daha qarışıq, daha maraqlı idi. Müxtəlif xalqların nümayəndələri bir-birinin qonşuluğunda yaşayırdı, xeyir-şərlərini birlikdə yola verirdilər. İndi də burada müxtəlif xalqların nümayəndələrinə rast gəlinir, amma bu yaxın keçmişdəki kimi hiss olunmur. Sovetlərin dizini yerə qoyması ilə bu kənd də öz simasını itirdi, əhalinin bir qismi ev-əşiyini sataraq, başqa yerlərə üz tutdu. Gedənlərin arasında burada məskunlaşmış almanlar daha çox idi. Mənim bir neçə dəfə gül aldığım alman ailəsi də çoxdan buraları tərk edib.

Bu xatirəmin indiki bölümlə cüzi əlaqəsi olmamış deyil. Nədən ki, mənim uşaqlıqda dənəsi üç qəpiyə aldığım çiçəkləri əkib-becərən almanların tarixi vətənləri Almaniyaya, bu sətirləri yazdığım dünyada ən çox gülləri, çiçəkləri ilə tanınan Niderlandın qonşuluğunda yerləşir. Güllük-gülüstanlıq baxımından Almaniyaya heç də geridə qalmış bir ölkə hesab olunmur. Ancaq heç bir statistika aparmadan əminliklə deyə bilərik ki, Avropa iqtisadiyyatının ana sütunu olan Almaniyaya gül-çiçək yarışmasında qonşusu Niderlanddan öndə deyil.

Bu məqamda mövzumuzun növbəti bölümünə giriş üçün əlimə əla fürsət düşdüyünü fərq edirəm və sizinlə lələli bir xatirəmi bölüşmək niyyətindəyəm. İllər əvvəl mən həyatımda kiçik bir lələlik də yaratmışdım. Onlara qulluq etməyi sevirdim. Hər lələnin başına gündə neçə yol firlandığımı da unutmamışam. Onların açmasını, qıpqırmızı rəngi ilə ətrafa işıq saçmasını səbirsizliklə gözləyirdim. Lələlərsə mənim bu səbirsizliyimə rəğmən, öz zamanında açırdı. Hər gələne onları göstərmək ləzzətindən özümü məhrum edə bilmədiyimi də yaxşı xatırlayıram.

Bir qədər sonra gətirəcəyim misallar, eləcə də bu sektorun inkişafı ilə bağlı tarixə edəcəyimiz qısa ekurs, ümid edirəm, mənim mövqeyimin doğruluğuna yardımçı olacaq.

Niderlandda evini gül-çiçək, yaşıllıq və ya adicə yaşıl ağac budaqları ilə bəzəməyənlər ailə tapmaq mümkün deyil. Evlərinin qarşısındakı kiçik bağ-bağçanı səliqə-sahman içərisində saxlamaq Niderland insanının

gündəlik işlərindəndir. Mütəmadi olaraq gül-çiçəyini suvarmaqla, kolların-ağacaların qol-budağını budamaqla, yeni bitkilər əkməklə, bağçasına yeni bir şey – bu, adi mamırlı, quru bir ağac budağı da, rəngbərəng balıqçulağı və ya müxtəlif ölçülü daşlar da, iynəyarpaqlı ağacların qurumuş qozaları da ola bilər – əlavə etməklə məşğul olan insanlara şəhərin, kəndin istənilən künc-bucağında rast gələ bilərsiniz. Bu, artıq onların həyatlarının bir parçasıdır, tərgidə bilməyəcəkləri vərdişləridir. Düzünə qalsa, gül-çiçəyə bağlılıq Niderland insanında aşırı dərəcədə olduğundan ilk görünənlər bunu onların anormallığı, milli xəstəliyi də hesab edə bilər.

Hər addımbaşı qarşına çıxan gül dükənlərinin alıcı sarıdan heç bir sıxıntısı yoxdur. Bu dükənlərdə növbə ərzaq dükənlərindəki növbələrdən daha böyük, daha uzun olur. COVID-19-un hələ gündəmdə olduğu aprel günlərində bunu daha yaxşı müşahidə etmək imkanı yarandı. Belə ki, mağazaya girmək üçün növbə tutanlar bayırda sıraya durmuşdular, mağazaya alıcılar iki-iki buraxılırdı. Növbədə duranları nə cinsə, nə yaşa, nə də milli kimliyinə görə ayırma bilməzsən. Mağazanın qarşısında qadın-kişi, holland və ya qeyri-holland səbrlə növbəsinin çatmasını gözləyirdi. Sizi inandırım ki, heç yağa-bala belə növbəyə durmazlar, nəinki gül-çiçəyə.

Bizim Niderland barədə səhv bildiyimiz məlumatlar arasında güllər də öz nəsibini alıb. Biz, adətən, bu ölkəni lələlər ölkəsi kimi tanıyırdıq. Əslində isə bu gün lələlər gül-çiçək istehsalında digər növlərlə rəqabət aparmırdı. Bunu gül dükənlərində də müşahidə etmək mümkündür. Bəzən bu alış-veriş məkanlarında heç lələnin izi-tozu da görünmür, bəzənsə digər çeşid güllərin çoxluğu onun varlığını az qala görünməz edir. Gül o qədər bitmişdi, reyhan arada itmişdi, – deyirlər ha, bax, onun kimi bir şey.

Lələlərin Niderlandın rəmzinə çevrilməsinin də maraqlı tarixçəsi var. Belə demək mümkünsə, lələlər Niderlandda nə vaxtdan vətəndaşlıq qazanır? Niderlandın lələ dönməsinin özəllikləri nədir? Cəmiyyətin bütün təbəqələrinin lələ əldə etmək, lələyə sahib olmaq uğrunda mücadiləyə başlaması, lələ ticarətinin qızışması, lələnin cəmiyyətin başağrsına çevrilməsi ölkə tarixinin qızıl dövrünə (1585-1702) təsadüf etməsinin səbəbi nədir? Bu və ya digər sualları cavablandırmaq üçün lələnin keçdiyi həyat yoluna qısa bir tarixi səyahət etməmiz gərəkir.

Lələnin vətəninin Asiya çölləri olduğu güman edilir. Səlcuqlar dönəmində Anadoluya gətirilirdi və xalqın təfəkküründə dərin izlər buraxdığı, Osmanlı dönəmində isə sultan saraylarından tutmuş kəndli evlərinə qədər hər yerdə bir bəzək elementinə, naxış motivinə, bir rəmzə çevrildiyi bəllidir. Osmanlı dövründə sultanların dincəlməsi üçün lələlərin süslədiyi xüsusi bağ-bağçaların yaradıldığı da söylənilir. Türk bağbanların yeni lələ növləri əldə etdikləri də danılmazdır. Lələnin Avropaya ilk dönəmlərdə Osmanlıdan idxal edildiyi də bəllidir. XVI yüzilliyin ikinci yarısından özünün Avro-

pa, xüsusilə də Niderland turuna çıxan lələ 400 ildən artıqdır bu yolçuluğunu davam etdirməkdədir. Lələnin cəmiyyətin bütün təbəqələrini bir yoluxucu xəstəlik kimi sardığı, hətta bir neçə lələ soğanağına böyük evlər alınıb-satıldığı dövr Niderland tarixinin maraqlı səhifələrindəndir. Lələnin 1562-ci ildə bir təsadüf nəticəsində Hollandiyaya gəldiyini də söyləyirlər. Antiverpen limanına gəmi ilə İstanbuldan gətirilən ipək toplarının arasından təsadüfən lələ soğanları tapan tacir onu türk soğanı zənn etmiş, bir hissəsini zeytunyağında qızardaraq yemiş, bir qismini isə bağçasında əkməmişdir. Növbəti il hamını heyratlandırın rəngarəng lələlər açmış, bununla da Niderlandın lələlərlə ilk tanışlığının başladığı güman edilir. İkinci bir versiyaya görə lələlər Avropaya Osmanlıda Avstriyanın səfiri olmuş, flamand kökənli Ogier Ghiselin de Busbesq tərəfindən gətirilmiş, Avstriyada əkilmişdir. Sonra isə, daha doğrusu 1593-cü ildə protestant olan Ogier Ghiselin de Busbesq Niderlanda köçmüş, gətirdiyi lələləri burada əkməyə başlamışdır. Qısa bir müddətdən sonra, daha doğrusu XVII əsrin ilk rübündə bu ölkə özünün Lələ çilgünlüyü dövrünü yaşamışdır. Hamı – varlıkasıb lələ əkməklə, onun ticarətilə məşğul olmağa başlamış, lələ ticarəti qumara çevrilmişdi. Bir lələyə Amsterdamin ən mənzərəli yerində bahalı bir malikanə almaq mümkün olmuşdu. Amma hər yüksəlişin bir enişi də olmalı idi. 1636-1637-ci illərdə lələlərin qiymətinin düşməsindən qazançı çıxanlarla bərabər, varını-dövlətini itirib, özünü kanallara ataraq intihar edənlər də oldu. Bundan sonra lələ ticarəti dövlətin əli ilə tənzimlənməyə başladı.

Lələnin vətənidən kənarında, yəni Hollandiyada tülpan adıyla tanınmasının da maraqlı bir tarixçəsi var. Belə rəvayət edirlər ki, Bursaya səyahət edən Avstriya səfiri bir türk kəndlisinin qulağının dibinə taxdığı lələni görür. Başçıalmalı kəndlidən bu güllün adını soruşur. Avropalı səfiri düzgün anlamayan kəndli, səfirin çalmanın adını öyrənmək istədiyini güman edir və çalmanın türban adlandığını söyləyir. Səyyah isə bu səhv anlaşılardan lələnin “türban” və ya “tülpan” adlandığını güman edərək, bu güllü Avropaya “tülpan” adı ilə də təqdim edir və o gündən lələ “tülpan” adıyla özünün Avropadakı zəfərlərinə başlayır. Beləcə bir yanlış da naxışa çevrilir.

Bütün bunlardan sonra rahatlıqla Niderland lələlər ölkəsi adlandırma bilərik, buna mane olacaq bir səbəb də yox. Lələ Niderland gerçəkliyində bir neçə aspektdən dəyərlidir. Ayrıca bir istehsal sahəsidir. Ölkə ixracatında önəmli payı var. Ən ümidsi isə, ölkəyə turist axınının qaynaqlarından biridir. Dünyanın hər tərəfindən lələlərin gözəlliyini canlı görmək istəyənlərin sayında artıq hər il baş verir. Lələ turizmi adlandırma biləcəyimiz bu səyahətlər nəticəsində ölkə milyardlarla pul qazanır. Bu sektorun inkişafı üçün görülən işləri də yaddan çıxarmayaq. Bu məqsədlə Niderlandda görülən işlər o qədər geniş xarakterlidir ki, onları burada sayıb

bitirmək imkanımız yoxdur.

Turistlərin axınıni tənzimləmək üçün 1857-ci ildən fəaliyyət göstərən Keukenhof Kral Parkında hər il milyonlarla lələ əkilir. Bu məqsədlə parkda 2020-ci ildə 7 milyon rəngarəng lələ əkilirdi məlumdur. 800 növ, hərəsi bir rəngə, müxtəlif şəkil və biçimə malik 7 milyon lələnin təkrar-təkrar istifadəsi ilə yaradılmış müxtəlif kompozisiyaların gözəlliyini gözləriniz qarşısında canlandırın. Təkcə lələləmi? Əlbəttə, yox. Bu gözəllik digər güllərin və çiçəklərin, müxtəlif ağacların birlikdə yaratdığı təkrarsız harmoniyadır, rənglərin musiqisidir. Keukenhof Kral Parkı koronavirus səbəbindən bu il qapalı məkana çevrilib. Hər il milyonlarla ziyarətçisi olan park bu il səssizliyə qərq olub. Parkın əməkdaşları rəsmi internet səhifələrində bu il lələlərdən yaratdıqları möcüzələrin nadir görüntülərini paylaşmaqla gözəlliksevərlərə təsəlli vermək istəyiblər. Əslində isə onları postpandemiyadan sonra bu məkanda görmək istədiklərinin mesajını veriblər. Gül plantasiyalarının sahibləri də turistlərə eyni məzmunlu mesajlar göndəriblər. Xatırladım ki, Keukenhof Kral Parkında gül mövsümü aprel-may aylarında baş tutur. Adətən mayın 15-də bu mövsüm başa çatır.

Turistlərin ayağını Niderlandda tutmaq üçün turist marşrutlarında lələ plantasiyalarına gəzinti də nəzərdə tutulur. İlk baxışda məqsəd turistlərə lələnin gözəlliyini göstərmək kimi görünərsə də, bu məqsədin arxasında onları lələlərin potensial alıcısına, tutuqlusuna çevirmək kimi daha ciddi məqsəd gizlənilir. Turistlər evlərinə döndükdən sonra da lələlərdən ayrılma bilməyəcəklər. Nədən ki, Niderlandda sirlə bir lələ sevgisinə tutulmuş bu adamların öz ölkələrinə qayıtdıqdan sonra lələlərlə istənilən gül dükənində görüşmək, qarşılaşmaq imkanları olacaq. Getdikləri ad gününə məhz Niderland istehsalı olan bir buket lələ almağa üstünlük verəcək, lələ sevgilərini bağ-bağçalarına daşımaq istəyəcəklər. Məqsədlərinə çatmaq üçün Niderlanddan lələ soğanları sifariş edəcəklər. Onların bu lələ ehtirasları nə bitəcək, nə də tükənəcək. Çox güman ki, bir ömür davam edəcək. Əlbəttə, bu, mənim qənaətimdir. Razılışmaya bilərsiniz.

Amma bu gözəllikləri öz gözlünüzlə görmək, yerüzünə qonaq gəlmiş göyqurşağı ilə görüşmək və bu görüşdən məmnunluq duymaq istəyirsinizsə, bir dəfə də olsun Niderlandı ziyarət etməyə dəyərsiz. Bu gözəlliklərin sizi gündəlik həyatın streslərindən, xırdalıqlarından, əzablarından, yorğunluqlarından, beyninizə hopmuş qorxulardan arındıracağına, həyatı və doğmalarınızı daha çox sevirəcəyinizə əminəm. Yenidən doğulmuş döncəyinizə, bütün mənfiliklərdən təmizlənilib paklaşacağınıza, öz doğma yurdunuza başqa, fərqli bir insan kimi dönəcəyinizə inanıram. Lələlərin rəng terapiyasından keçməklə sizin həyatınızın yeni mərhələsinin başlayacağına da şübhə etmirəm.

(davamı gələn sayda)

Afiq MUXTAROĞLU

Niderland

## İOSİF QRIŞAŞVİLİNİN “QƏDİM TİFLİSİN ƏDƏBİ BOHEMASI” ƏSƏRİNDƏN BİR PARÇA HAZİRA

(əvvəli ötən sayda)

**H**azira!  
Bu ozanı çərçəz olaraq ax-  
ıra saxladım.

Hazira ayrıca olaraq durur. Hazira Sayat-Novanın adlı-sanlı varisi idi. Onun mahnılarının davamçısı, Yetim Gürcünün “Mən ikinci Sayat-Novayam” deyimi daha çox Haziranın haqqıdır, onun halal adıdır. Sonra Haziranın yaraşıqlı bədəninə Sayat-Novanın uzun biləkli əbası necə də yaraşırdı. Hazira da Sayat-Nova kimi şeirin müəllifi, bu şeirin avazının yaradıcısı da və ifaçısı da idi. Doğrudur, Haziranın səsinə son vaxtlar qüsurlu əmələ gəlirdi, elastik və dolğun deyildi, lakin onun sətirliyi isə həmişə səmimi və mənalıdır:

**“Mənə nə xeyri müğənninin  
hündürdən bağirtisinin,**

**Əgər sözlərin mənası yoxdursa”, –**

Hazira bir şeirində deyir.

Haziranın soyadı Abramov, adı Abram idi. 1845-ci ildə Şulaver (Boğçalı qəzası) kəndində anadan olub. 1922-ci ildə vəfat etmişdir. Yanvarın 14-də dəfn edilib. Məhz elə Vaso Abaşidzenin Rustaveli teatrında özünün 50 illik yubileyini keçirən gün. Sevimli aktyoru onun istedadının pərəstişkarları dövrəyə alanda və hisslərlə dolu sözlərlə təriflər yağdıranda Haziranın tabutunu onun şeyirdləri çianurilər çalaraq “bir nəfər yolçunun da geri qayıtmadığı” mənzilə yola salırdılar.

XVIII əsrdə D.Quramişvilinin və XIX əsrdə Akaki Seretelinin xalq ləhcəsini gətirdiyi və möhkəmləndirdiyi kimi Tiflisin aşağı təbəqəsi arasında Haziranın yaradıcılığı şəhər xalq poeziyasının formaları və məğzinin əks etdiricisinə çevrildi.

Aşıqların da öz həmkarı var idi.

Hazira bu baxımdan böyük əmək sərf edib. Həmkarın rəsmi ustabaşısı olaraq o, şeyirdlərini (çox hallarda gözdən əngəlli olanları) toplayır, çalib-oxumaq öyrədirdi. Onlara artıq ad verərək oxumaq üçün gah küçələrə, gah qəhvəxanalara, gah da məclislərə göndərirdi və beləliklə Tiflisin yoxsul və kasıblarına loxma çörək tapdırırdı.

Gözdən əlil aşıqları camaat sevirdi və onlara hörmət edirdi. Onların ictimaiyyətin bütün gözəndən əngəlli olanları kimi iti dinləmə qabiliyyəti var idi. “Əgər təbiət doğulduğu andanca onların görmə qabiliyyətini əksiltmişdirsə, əvəzində mahnını öyrənmək üçün musiqiyə sevgisini və qeyri-adi istedadı içinə hopdurmuşdur”. Mənim axtarımlarımda məşhur, özünün gözəl “Səhər” havası ilə iştirakçıları özünə valeh edən, çianuri çalan, rəhmətlik, gözəndən əngəlli Yaqora yadıma düşür. Qeyd etmək lazımdır ki, bu gözəndən əngəlli aşığın Qriqol Orbeliani barədə xatirəsini mənim “Sayat-Nova”mda yazmışam. Bir neçə dəfə belə hallar olub ki, kef məclisindən sonra bu gözəndən əngəlli Yaqora hansısa bir ayyaş dostunu evinə aparıb. Bir dəfə Skandarnova haradasa keflənmişdir və onu evə gözəndən əngəlli Yaqora

aparmışdır. Şair o birisi gün məzələndirdi: “Belə bir kişiliyə nə deyəsən, kor görəni gözdürür”.

Kor aşıqlar əsasən çianurini sevirdilər. Səhər (“Saar”) mahnısını bu gözəndən əngəlli aşıqların şirin və duyğusal çaldığı kimi heç kim ifa edə bilmirdi.

Mən burada aşıqların digər xidmətləri barədə daha danışmayacağam. Məsələn, onlar qoşunun önündə dayanırdılar və özlərinin çalğısı ilə gürcü qoşunu üçün təşəbbüsdə bulunurdular (Bax: D.Çubinaşvili “Müntəxəbat”, 1863-cü il, səh. 179 və mənim “Sayat-Nova”m). Yalnız deyə bilərəm ki, bu aşıqlıq dövrü xarakterizə edən hadisə idi. Aşıqlar heyretədicisi intuisiya ilə odövrkü ictimai ağrı-acıları və cəhdləri mənimsəyir və bizə ötürürdülər. Aşıqlar olmasaydı, bizim bir çox mahnılarımız, elə mətnlərimiz də unudulardı. Bizim gürcü musiqimiz Şərqlə həvalə olunub və melodiyaları saxlayanlar Tiflis aşıqları olublar.

D.Arağışvili musiqi məktəbinin ilk təsisçilərindən X.Savanelini xatırlayır və o cümlədən söyləyir: “Savaneli xalq musiqi yaradıcılığına böyük diqqət yetirirdi, qoca sazəndələri axtarırdı, havaları yazırdı və onların mahnılarından ləzzət alırdı” (Bax: Arağışvili, “Gürcü musiqisi”, 1925-ci il, səh. 43).

Seminarıyanın regenti M.Maçavariani 1878-ci ildə notlar üzərinə köçürülmüş “Vətənin səsləri”ni nəşr etdirdi ki, bura da şəhər mahnıları çox daxil edilmişdir. Bu toplunun bir rəyçisi tamamilə haqsız olaraq “Kintoların səsləri” adlandırmışdır (Roman Samsiyev, “İmedi” (“Ümid”) jurnalı, 1881-ci il, № 9, səh. 93). Bizim uzaq mədəni nailiyyətlərimizin əlaqədar olduğu Şərq havaları gürcü musiqisinin inkişafı işində böyük xəzinəni təşkil edir. Onun tələsik dəyərləndirilməsi, başqa şey deməsək, bağışlanılmaz və qəbul edilməzdir.

Çianuri çalan A.Ohanezişvilinin fikrincə, orientalist bəstəkar Şərq musiqisinin menzural nəzəriyyəsinə, çianurinin cizgilərini, qavalın, nağaranın, dəfn vəznini şəksiz bilməlidir. Düdük və salamurinin üfurmə qaydaları ilə tanış olmalıdır ki, bunun sayəsində də sinfonik orkestrin kvarteti, nəfəsli və zərb alətləri elə səslənməlidir ki, havanın çaları kəskin şəkildə qorunub saxlanılmalıdır (Bax: “Gürcü sözü” qəzeti, 1924-cü il, № 21).

Bütün bu Şərq musiqi alətləri sazəndə və zurnaçılar dəstəsində yer almışdır.

Sazəndənin tərkibi: çianuri, saz, tar, nağara (diplipito) və dəf (Çox hallarda sazəndənin dəstəsində iki dəfçi olur. İkinci dəfçi xanəndənin yardımçısı, onun müşaiyətcisi hesab olunur).

Zurna üç nəfərdən ibarətdir: çalan (birinci səs), züyük tutan (dəmkeş) və dəfçi (Lügətdə bu çalğı alətlərinin təsvirinə bax).

Bir rus yazıçısı söyləyir: Şarmankanı və doqquzuncu sinfonyanı bir növ incəsənətin sinfinə aid edə bilərəm (Bax:

“Вопросы философии и психологии”, 1914-cü il, 121(1) kitab). İllah da ki, bizdə qədimlərdə daha artıq mürəkkəb emosiyalara səbəb olan və həqiqi ləzzətin vasitəsinə çevrilən sazəndə və düdüyün incəsənətlə daha çox əlaqəsi var.

Sazəndə daha çox zərifdir, poetikdir və dözüldür. Zurna yeknəsəkdir və çığırtlıdır. Halbuki, əcnəbiyə görünən kimi “vəhşicəsinə” deyildir (Bax: “Акты”, X cild, səh. 881).

Gürcülər arasında da sazəndəyə olduğu kimi zurnaya da əyri baxanlar var idi. Məsələn, David Maçabelinin fikrincə, “Sazəndə, halbuki, olduqca xoşagəlimlidir, lakin ehtiraslar başa vurub və saf əxlaqa ziddir” (Bax: “Siskari”, 1864-cü il, № 5).

D.Maçabeli üçün sazəndədən alınan ləzzət, az olmasın, keşif İvane Qvaramianın ucuz mədəni sentensiyalarını bizə xatırladır. O unudurdu ki, sazəndə və zurna estetik duyğudan başqa daha mürəkkəb hissləri də oyadırdı. Məsələn, Vaxtanq Orbeliani bir dəfə zurnanın çalındığı gürcü pyesində iştirak etdi, şair salonu tərk etdi və dedi: “Bu çalğının səsi farsların Gürcüstanı zurna ilə başına götürdüyü həmin köhnə vaxtı yadıma salır” (Z.Cicinadze, “Vaxtanq Orbeliani”, 1892-ci il, səh. 29).

\*\*\*

Haziranın sevimli çalğı aləti qaval idi. O, öz içinin qəm-qüssəsini bu alətin akkompimentinə toxuyurdu (Qavalı qədimlərdə hər yerdə görə bilərdiniz, sanki bütün örgən qızlar qavalda çalırdı. Əgər kişilər sazəndə ilə kef çəkirdilərsə, ailə ənənələri ilə əl-qolu bağlanmış qadınlar bəzən özlərinin evlərinin damlarında bazar günü, istirahət günləri kiçik şənliklər qururdular).

Hazira özünün şüarı ilə həqiqi bohe-  
ma idi. O öz şeirlərini şifahi olaraq uydururdu və əgər öz yazdıqlarını kağıza köçürməyədi, heç bir halda, nəinki başqa kimsə, özü də oxuya bilmirdi! Bir dəfə mənə dedi, mənim hər bir əlyazmam ilə mən özüm getməliyəm.

Doğrudur, Hazira aşıq adlanırdı, lakin aşıq, erotik şeirlərin vurğunu olmayıb:

**“Yaxşı ol, bədxah olma, Sulocan.**

**Mənim başım sənə qurban, Sulocan.**

**Mənimlə ol, sən kaş ki, Sulocan.**

**Qara günlərimi qırmızıla, Sulocan.**

**Yalvarıram və səcdə edirəm, Sulocan,**

**Yaxşıya üz tut, yaramaza meyl etmə,**

**Başdan rədd eylə Şadimanları,**

**Sev, böyük mouravini, Sulocan.**

**Hazir, yaxşı fikirləri seç,**

**Dostuna, qardaşına, qonşuna bax.**

**Başqa yerdə bahalı saraydansa**

**Gürcüstanda məzari seç, Sulocan.”**

(Bax: “Gürcü şeirləri və mahnıları”, 1892-ci il, səh. 6).

Bundan başqa, “Böyük mouravi”ni poeziyada ilk dəfə olaraq Hazira canlandırmışdır. Bu şeirdə mülki niyyətlər



və Tiflisə qarşı sevgi çox yüklənib. Bu vətəndaş duyğu daha çox sonrakı məşhur şeirdə özünü büruzə verir:

**“Gəl, bala, mənim yanına,  
Ürəyimə bıçaq soxma;  
Gürcüstanın övladısən, bala,  
Tanı öz vətəninə.**

**Vətənin üçün canından keç,  
Düşmənlə üzbəüz dur,  
Nurlandırılmış ölkələrdə, bala,  
İnsan olaraq xatırlan.**

**Hazir, əzab çək,  
Ataya, qardaşa yardım et,  
Bir vaxt bunu yerinə yetir, bala,  
Qəbirdə sevindir məni!”** (Bax: “Canavarlaşmış quzu”, 1914-cü il, səh. 26).

Hazira gürcü döyüşçünün dili ilə deyir:

**“İstəyirəm Gürcüstan dağının ətəy-  
ində dəfn edəlmə,  
Mənim qəhrəmanlığımı oxutduray-  
dılar Haziraya...**

**Və mənim özüm barədə nəzmə  
çəkilməmiş hadisə,  
Bizim gələcək nəslə qalaydı”.**

Və ya yenə:  
**“Mən ki, özümdən şikayət etmirəm,  
amma**

**O kədərlənsin, kimin dünyada nəyi  
varsa,**

**Qoy, mən olmayım Hazira, Abrama,  
Fəqət, səninsə qadan alım, ey  
gürcü!”**

Hazira sözdə əsirgəməklilik bilmir. Onun bəzi şeiri müxəmməs formasına qapanmasaydı inciməli olmazdı. Müxəmməs şeirinin sətirliyi isə gözlənilməzlik hissilə isinmişdir. Hazira Gürcüstanın heyranı olmuş mədhiyyəçisidir. Onun ilk dövr şeirləri vətənpərvərliyin tiryəki ilə dada gətirilib.

Kim bilmir:  
**“Qalx, qalx, çar Tamar,  
Səndən ötrü ağlayır Gürcüstan!..”**

(davamı gələn sayda)  
Gürcü dilindən tərcümə edən:  
**Mirzə MƏMMƏDOĞLU**

# Yeni YOL

Qəzet 17 iyun 2015-ci il tarixindən nəşr olunur. // 15 OKTYABR 2021-Cİ İL №019 (142)

## 2309 MƏKTƏBDƏN YALNIZ 4 İCTİMAİ VƏ 223 ÖZƏL MƏKTƏB AVTORİZASİYADAN KEÇİB



2309 məktəbdən yalnız 227 məktəbə avtorizasiya verilib. Bu barədə Təhsilin Keyfiyyətinin İnkişafı üzrə Milli Mərkəzdən "etaloni.ge"yə bildirilib. Məlumat əsasən, bugünə olan vəziyyətə görə 223 özəl və 4 ictimai məktəbin avtorizasiyası var.

Qeyd etmək lazımdır ki, "Ümumtəhsil haqqında" qanuna əsasən, 2026-2027-ci tədris ili başlayana qədər bütün ictimai məktəblər avtorizasiyadan keçməlidir. 5 il müddətinə 2305 ictimai məktəbin avtorizasiyadan keçirilmə prosesi isə sual yaradır. Ancaq Təhsil Nazirliyi bildirir ki, bu tarixi uzatmayacaq və qeyd olunan vaxtda bütün məktəblərdə infrastruktur, həmçinin insan resursu məsələsi qaydasına salınmış olacaq. Ümumtəhsil müəssisələrinin təhsil

proqramları, maddi və insan resursları avtorizasiyanın vahid standartına əsasən yoxlanılır.

"Bu gün avtorizasiyadan keçmiş 223 özəl təhsil müəssisəsi fəaliyyət göstərir. "Ümumtəhsil haqqında" Gürcüstan qanununun 59-cu maddəsinin 50-ci bəndinə əsasən, 2014-cü ilin 1 yanvarına qədər nazirlik tərəfindən təsis edilmiş/yenidən qurulmuş ictimai hüquqi şəxslərin – ümumtəhsil müəssisələrinin 2026-2027-ci tədris ili başlayana qədər ümumtəhsil fəaliyyətini həyata keçirmək hüququ var. Nazirlik 2026-2027-ci tədris ili başlayana qədər həmin ümumtəhsil müəssisələrinin avtorizasiyasını mərhələli şəkildə təmin etməlidir. Hazırkı mərhələdə 2014-cü ilin 1 yanvarından sonra təsis edilmiş 4 ictimai məktəb avtorizasiyadan keçib".

Qeyd edək ki, Təhsilin Keyfiyyətinin İnkişafı üzrə Milli Xidmətin verdiyi məlumata görə, xaricdə tanınmış ümumtəhsil proqramının Gürcüstanda həyata keçirilməsi hüququna malik olan bir neçə hüquqi şəxsdən başqa, bütün özəl məktəblər hazırda avtorizasiyadan keçib.

"2022-ci il başa çatana qədər 115 özəl ümumtəhsil müəssisəsinin vaxtı bitir. Müəssisə təhsil müəssisəsi statusunun dayandırılmaması məqsədilə avtorizasiya qərarı ilə nəzərdə tutulmuş vaxta əsasən mərkəzə avtorizasiya üçün ərizə təqdim etməlidir", - deyər qurumdan bildiriblər.

Mənbə: etaloni.ge

## AZƏRBAYCANIN TƏHSİL NAZİRLİYİ GÜRCÜSTANDAKI AZƏRBAYCANDILLI MƏKTƏBLƏRƏ DƏRSLİKLƏR GÖNDƏRİB



dərslik və metodik vəsaitlər göndərib.

Azərbaycanın Gürcüstandakı səfirliyinin vasitəsilə dərs vəsaitləri Gürcüstanın Təhsil və Elm Nazirliyinə təhvil verilib.

Təqdim olunmuş vəsaitlər 21 adda 17 848 nüsxə Ana dili və ədəbiyyatı dərsliyi və müəllimlər üçün metodik vəsaitlərdən ibarətdir. Dərslik və metodik vəsaitlər azərbaycandilli məktəblərə paylanılacaq.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Gürcüstandakı azərbaycandilli məktəbləri dərsliklərlə 1994-cü ildən etibarən təmin edir. Bu günədək Gürcüstana çatdırılan dərslik və digər metodik vəsaitlərin sayı 600 minə yaxındır.

Azərbaycanın Təhsil Nazirliyi Gürcüstanın azərbaycandilli orta məktəblərinə 2020-2021-ci tədris ili üçün

## BİRLƏŞMİŞ ƏRƏB ƏMİRLİKLƏRİ ŞİRKƏTİ GÜRCÜSTANDA GÜNƏŞ ELEKTRİK STANSİYALARI TİKMƏYƏ HAZIRLAŞIR

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar" şirkəti Gürcüstanda günəş və külək enerjisi sahəsinə sərmayə qoymağa böyük maraq göstərir. Bu məsələ Gürcüstanın iqtisadiyyat və dayanıqlı inkişaf naziri Natia Turnava və şirkət nümayəndələri arasında keçirilən görüşdə müzakirə olunub.



Nazir deyib ki, "Masdar" şirkəti bölgədəki fəaliyyəti ilə tanınır və həmçinin inkişaf etdirdikləri yeni günəş elektrik stansiyaları aşağı enerji tarifləri ilə xarakterizə olunur.

"Bu baxımdan bu cür stansiyaların inşası, xüsusilə də dünyada neft, neft məhsulları və təbii qazın qiymətlərinin artdığı bir dövrdə rəqabət qabiliyyətimizi artırmaq üçün son dərəcə əhəmiyyətlidir. Buna görə də onlarla birgə layihələr haqqında razlaşmaları yüksək tempdə həyata keçirəcəyik", - deyər N.Turnava bildirib.

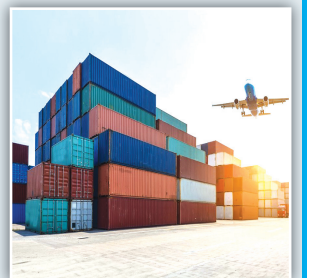
## GÜRCÜSTANIN XARİCİ TİCARƏT DÖVRİYYƏSİ 22,3 % ARTIB

Gürcüstanın Milli Statistika İdarəsinin hesabatına əsasən, bu ilin yanvar-sentyabr aylarında Gürcüstanın xarici ticarət dövriyyəsinin dəyəri 10 009,7 milyon ABŞ dolları təşkil edib.

Sənədə görə, bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 22,3 % çoxdur.

Son 1 ildə ölkənin ixracının dəyəri 24 % artaraq 2 981,3 milyon dollar, idxalının dəyəri isə 21,6 % artaraq 7 028,4 milyon dollar olub.

Son nəticədə xarici ticarətdə 4 047,1 milyon dollarlıq kəşir yaranıb ki, bunun da ümumi dövriyyədəki payı 40,4 % olub.



## "JOHNSON & JOHNSON" PEYVƏNDİNİN GÜRCÜSTANA ÇATDIRILMASI DAYANDIRILIB



"Təəssüflər olsun ki, bəzi səbəblərə görə "Johnson & Johnson" peyvəndinin Gürcüstana gətirilməsi dayandırılıb". Bunu ölkənin Xəstəliklərə Nəzarət və İctimai Sağlamlıq Milli Mərkəzinin rəhbəri Amiran Qamkrelidze deyib.

Onun sözlərinə görə, hazırda ölkədə koronavirusa qarşı yalnız üç peyvənd – "Pfizer", "Sinopharm" və "Sinovac" istifadə olunur.

Qeyd edək ki, ötən ay Gürcüstanın "Johnson & Johnson" peyvəndinin alınması ilə bağlı danışıqlar apardığı bildirilib.

Təsisçi:  
"Gürcüstan Gənclərinə Yardım  
və Maarifləndirmə Təşkilatı"



Redaktor:  
Azər MUSAOĞLU  
Yayım direktoru:  
Hacı BƏKİROĞLU  
Qrafik dizayn:  
Elsevər ƏHMƏDOV

ÜNVAN: Qardabani şəh., Kolxoz küç. 4  
TEL: (+995) 555 96 18 68  
599 54 12 92  
EMAIL: yeniyoqazeti@gmail.com

Redaksiyaya gələn əlyazmalar geri qaytarılmır və onlara rəy verilmir. Müəlliflə redaksiyanın mövqeyi müxtəlif ola bilər. Qəzet hələlik ictimai əsaslarla yayımlanır və pulsuz paylanır. Qəzetdə müxtəlif informasiya agentliklərinin xəbərlərindən də istifadə olunur.